

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2020. november 24.*

„Előzetes döntéshozatal – Állami támogatások – Állami műsorszolgáltató társaság – Az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése – Általános gazdasági érdekű szolgáltatások – A belső piaccal összeegyeztethető támogatás – Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése – Bejelentés – Hiány – A támogatás kedvezményezettjével szemben azon időszak tekintetében fennálló kamatfizetési kötelezettség, amelynek során e támogatást jogellenesen nyújtották – A kamatok kiszámítása – Figyelembe veendő összegek”

A C-445/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Østre Landsret (keleti fellebbviteli bíróság, Dánia) a Bírósághoz 2019. június 6-án érkezett, 2019. május 29-i határozatával terjesztett elő

a **Viasat Broadcasting UK Ltd**

és

a **TV2/Danmark A/S,**

a **Dán Királyság**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes (előadó), A. Arabadjiev, A. Prechal, E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen, N. Piçarra és A. Kumin tanácselnökök, T. von Danwitz, C. Toader, I. Jarukaitis és N. Jääskinen bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Viasat Broadcasting UK Ltd képviseletében P. Jakobsen és M. Honoré advokater,
- a TV2/Danmark A/S képviseletében O. Koktvedgaard advokat,

* Az eljárás nyelve: dán.

- a dán kormány képviselőjében M. S. Wolff és J. Nymann-Lindgren, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: R. Holdgaard advokat,
- a holland kormány képviselőjében M. K. Bulterman és J. Langer, meghatalmazotti minőségben,
- az osztrák kormány képviselőjében J. Schmoll és F. Koppensteiner, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében B. Stromsky, meghatalmazotti minőségben, segítője: M. Niessen advokat,

a főtanácsnok indítványának a 2020. szeptember 3-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének és az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Viasat Broadcasting UK Ltd (a továbbiakban: Viasat) és a TV2/Danmark A/S (a továbbiakban: TV2), valamint a Dán Királyság között a TV2-vel szemben azon időszak tekintetében fennálló kamatfizetési kötelezettsége tárgyában folyamatban lévő eljárás keretében terjesztették elő, amelynek során azon támogatási intézkedéseket, amelyek kedvezményezettje volt, az Európai Bizottságnak az ezen intézkedéseket a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánító végleges határozata elfogadását megelőzően jogellenesen hajtották végre.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 3 A TV2 országos és regionális televízió-műsorok gyártására és sugárzására irányuló közszolgálati feladatokkal megbízott dán műsorszolgáltató társaság.
- 4 A Bizottság egy panasz nyomán a Dánia által a TV2/Danmark javára hozott intézkedésekről szóló, 2004. május 19-i 2006/217/EK határozatában (HL 2006. L 85., 1. o.; helyesbítés: HL 2006. L 368., 112. o.) megvizsgálta a TV2/Danmark finanszírozási rendszerét. A Bizottság e határozatban megállapította, hogy ezen intézkedések a Dán Királyság által 1995 és 2002 között előfizetési díjak és más intézkedések formájában a TV2-nek nyújtott állami támogatásoknak minősültek, ugyanakkor azt is megállapította, hogy e támogatások – 628,2 millió dán korona (DKK) (hozzávetőleg: 85 millió euró) összeg kivételével – az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése értelmében összeegyeztethetők voltak a belső piaccal.
- 5 Azt követően, hogy a Törvényszék a 2008. október 22-i TV2/Danmark és társai kontra Bizottság ítélettel (T-309/04, T-317/04, T-329/04 és T-336/04, EU:T:2008:457) megsemmisítette az említett határozatot, a Bizottság felülvizsgálta az érintett intézkedéseket.
- 6 E felülvizsgálatot követően a Bizottság a Dánia által a TV2/Danmark javára végrehajtott intézkedésekről (C 2/03) szóló, 2011. április 20-i 2011/839/EU bizottsági határozatában (HL 2011. L 340., 1. o.) megállapította, hogy a TV2 javára 1995 és 2002 között előfizetési díjak és az e határozatban megállapított egyéb intézkedések formájában végrehajtott intézkedések az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősültek, amelyeket az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértésével jogellenesen hajtottak végre, ugyanakkor azt is megállapította, hogy e támogatások az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése szerint összeegyeztethetők voltak a belső piaccal.

- 7 A TV2 az említett határozat részleges megsemmisítése iránti keresetet nyújtott be a Törvényszékhez.
- 8 A Törvényszék a TV2/Danmark kontra Bizottság ügyben 2015. szeptember 24-én hozott ítéletében (T-674/11, EU:T:2015:684) megsemmisítette a 2011/839 határozatot annyiban, amennyiben a Bizottság megállapította, hogy az 1995–1996-os évek reklámbevételei, amelyeket a TV2 Alap közvetítésével a TV2-nek fizettek ki, állami támogatásnak minősültek, ezt meghaladó részében pedig elutasította a keresetet.
- 9 A TV2, a Bizottság és a Viasat fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben.
- 10 A 2017. november 9-i TV2/Danmark kontra Bizottság ítéletben (C-649/15 P, EU:C:2017:835) a Bíróság elutasította a TV2 által benyújtott fellebbezést.
- 11 A 2017. november 9-i Bizottság kontra TV2/Danmark ítéletével (C-656/15 P, EU:C:2017:836) és a 2017. november 9-i Viasat Broadcasting UK kontra TV2/Danmark ítéletével (C-657/15 P, EU:C:2017:837), a Bíróság hatályon kívül helyezte a Törvényszék TV2/Danmark kontra Bizottság ügyben 2015. szeptember 24-én hozott ítéletét annyiban, amennyiben az a jelen ítélet 8. pontjában pontosított mértékben megsemmisítette a 2011/839 határozatot, a TV2 által e határozattal szemben benyújtott megsemmisítés iránti kereset elutasításával pedig érdemben eldöntötte az ügyet.
- 12 Ezt követően a Viasat kérelmet nyújtott be az Østre Landsrethez (keleti fellebbviteli bíróság, Dánia) arra irányulóan, hogy a TV2 az érintett támogatások jogellenességének időszakára, vagyis az 1995 és 2011 közötti időszakra nézve fizesse meg azt kamatot, amelyet e támogatások szóban forgó összege után fizetett volna, ha ezt az összeget a Bizottságnak az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése szerinti végleges határozata meghozataláig kellett volna kölcsön formájában felvennie a piacon.
- 13 E körülmények között az Østre Landsret (keleti regionális fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Kötelesek-e a nemzeti bíróságok a támogatások kedvezményezettjeit a [támogatás jogellenességének időszaka tekintetében felszámítandó kamat] megfizetésére kötelezni (lásd a [2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítéletet, C-199/06, EU:C:2008:79]) a jelen üggyhöz hasonló olyan ügyben is, amelyben a jogellenes állami támogatás a közszolgáltatásért járó olyan ellentételezésnek minősült, amellyel kapcsolatban később megállapították, hogy az az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alapján összeegyeztethető a belső piaccal, és amelyben a jóváhagyást a közszolgáltatást nyújtó vállalkozás egésze általános pénzügyi helyzetének, ezen belül a tőkésítetttségének értékelése alapján adták meg?
- 2) Kötelesek-e a nemzeti bíróságok a támogatások kedvezményezettjeit a [támogatás jogellenességének időszaka tekintetében felszámítandó kamat] megfizetésére kötelezni (lásd a [2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítéletet, C-199/06, EU:C:2008:79]) azon összegek után is, amelyeket a jelen ügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között közjogi kötelezettség alapján a támogatás kedvezményezettje kapcsolt vállalkozásoknak utalt át, amelyeket azonban a Bizottság végleges határozatában az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti támogatás kedvezményezettjét megillető előnynek minősített?
- 3) Kötelesek-e a nemzeti bíróságok a támogatások kedvezményezettjeit a [támogatás jogellenességének időszaka tekintetében felszámítandó kamat] megfizetésére kötelezni (lásd a [2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítéletet, C-199/06, EU:C:2008:79]) azon állami támogatás után is, amelyet a támogatás kedvezményezettje a jelen ügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között állam által ellenőrzött vállalkozástól kapott azzal, hogy ez utóbbi vállalkozás erőforrásai részben a támogatás kedvezményezettje szolgáltatásainak értékesítéséből erednek?”

A Bíróság előtti eljárás

- 14 A Bíróság az egészségügyi válsághelyzet miatt törölte az eredetileg 2020. április 20-ára kitűzött, később 2020. június 8-ára halasztott tárgyalást, és a szóbeli válaszadás céljából feltett kérdéseket írásbeli választ igénylő kérdésekké alakították. A felek az előírt határidőn belül válaszoltak ezekre a kérdésekre.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 15 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését, hogy a nemzeti bíróságokat terhelő azon kötelezettséget, hogy az e rendelkezés megsértésével végrehajtott állami támogatás kedvezményezettjét kamatfizetésre kötelezzék azon időszak után, amelynek során e támogatást jogellenesen nyújtották, akkor is alkalmazni kell, ha a Bizottság a végleges határozatában az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alapján ez utóbbi támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségét állapítja meg.
- 16 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályok alkalmazása a nemzeti bíróságok és a Bizottság, illetve az uniós bíróságok közötti jóhiszemű együttműködés kötelezettségén alapul, amelynek keretében ezek mindegyike az EUM-Szerződésben ráruházott funkció szerint jár el (2016. szeptember 15-i PGE ítélet, C-574/14, EU:C:2016:686, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), és egymást kiegészítő, de egymástól elkülönülő szereppel bír (2013. november 21-i Deutsche Lufthansa ítélet, C-284/12, EU:C:2013:755, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 17 Ugyanis, míg a támogatási intézkedések belső piaccal való összeegyeztethetőségének mérlegelése az uniós bíróságok ellenőrzése alatt eljáró Bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik, addig a nemzeti bíróságok a végleges bizottsági határozat meghozataláig a jogalanyok jogainak megóvását biztosítják az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt kötelezettség állami hatóságok általi esetleges megsértése esetében (2013. november 21-i Deutsche Lufthansa ítélet, C-284/12, EU:C:2013:755, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 18 A tervezett új támogatásokra vonatkozóan az utóbbi rendelkezéssel bevezetett megelőző ellenőrzés célja az, hogy csak a belső piaccal összeegyeztethető támogatások valósuljanak meg. E célkitűzés elérése érdekében a tervezett támogatás végrehajtását fel kell függeszteni mindaddig, amíg az összeegyeztethetőségével kapcsolatos kétséget a Bizottság végleges határozata el nem oszlatja (2020. március 3-i Vodafone Magyarország ítélet, C-75/18, EU:C:2020:139, 19. pont; 2020. március 3-i Tesco-Global Áruházak ítélet, C-323/18, EU:C:2020:140, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 19 E tekintetben a bejelentési kötelezettség az EUM-Szerződés által az állami támogatások területén bevezetett ellenőrzési rendszer egyik alapvető eleme. E rendszer keretében a tagállamok kötelesek egyfelől bejelenteni a Bizottsághoz minden olyan intézkedést, amely az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatás bevezetésére vagy módosítására irányul, másfelől az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése értelmében nem hajthatják végre ezen intézkedést mindaddig, amíg ezen uniós intézmény végleges határozatot nem hoz ezen intézkedéssel kapcsolatban (2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 20 Az e 108. cikk (3) bekezdésében meghatározott tilalom célja annak biztosítása, hogy valamely adott támogatás ne fejthesse ki hatásait, még mielőtt a Bizottság észszerű határidőn belül részletesen megvizsgálhatta volna a tervezett támogatási intézkedéseket, és adott esetben megindíthatta volna az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdésében megállapított eljárást (2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet, C-199/06, EU:C:2008:79, 36. pont).
- 21 A Bíróság az olyan helyzet kapcsán, amelyben a Bizottság az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértésével végrehajtott támogatással összefüggésben az EUMSZ 107. cikk alapján e támogatásnak a belső piaccal való összeegyeztethetőségét megállapító végleges határozatot hozott, kimondta, hogy a Bizottság végleges határozata nem eredményezi az ezen 108. cikk (3) bekezdésének utolsó mondatában rögzített tilalom megsértésével hozott, és ezért érvénytelen végrehajtási intézkedések utólagos legalizálását. Minden más értelmezés támogatná az érintett tagállamot abban, hogy figyelmen kívül hagyja ezen rendelkezést, és meggátolná e rendelkezés hatékony érvényesülését (lásd ebben az értelemben: 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet, C-199/06, EU:C:2008:79, 40. pont).
- 22 Ilyen helyzetben az uniós jog arra kötelezi a nemzeti bíróságokat, hogy olyan intézkedéseket rendeljenek el, amelyek alkalmasak a jogellenesség hatásainak tényleges kiküszöbölésére (lásd ebben az értelemben: 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet, C-199/06, EU:C:2008:79, 46. pont).
- 23 Ha ugyanis egy adott támogatási terv esetében – függetlenül attól, hogy az összeegyeztethető-e a belső piaccal, vagy sem – az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértése nem járna jelentősebb kockázattal vagy szankciókkal, mint ha e rendelkezést betartották volna, jelentősen csökkenne a tagállamok arra való ösztönzése, hogy bejelentsék a támogatást, és megvárják az összeegyeztethetőségről szóló határozatot, és ebből következően ugyanúgy csökkenne a bizottsági ellenőrzés terjedelme is (2006. október 5-i Transalpine Ölleitung in Österreich ítélet, C-368/04, EU:C:2006:644, 42. pont).
- 24 Ebben az összefüggésben, amint az a 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítéletből (C-199/06, EU:C:2008:79) következik, valamely támogatásnak az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése megsértésével való végrehajtásából eredő joghatások tekintetében különbséget kell tenni a jogellenes támogatás visszatéríttetése és az e támogatás jogellenességének időszaka tekintetében való kamatfizetés között.
- 25 Egyrészt, ami a jogellenes támogatás visszatéríttetését illeti, nem mond ellent a jogellenes támogatás idő előtti kifizetése az annak biztosítására irányuló, az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésén alapuló célkitűzésnek, hogy a belső piaccal összeegyeztethetetlen támogatások ne kerülhessenek végrehajtásra, ha a Bizottság e támogatásnak a belső piaccal való összeegyeztethetőségét megállapító végleges határozatot hoz (lásd ebben az értelemben: 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet, C-199/06, EU:C:2008:79, 46–49. pont). Következésképpen a nemzeti bíróság nem köteles elrendelni az említett támogatás visszatéríttetését (2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet, C-199/06, EU:C:2008:79, 55. pont).
- 26 Másrészt a nemzeti bíróságok az uniós jog alkalmazása során kötelesek arra, hogy a támogatás kedvezményezettjét az e támogatás jogellenességének időszaka tekintetében kamatfizetésre kötelezzék (lásd ebben az értelemben: 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet, C-199/06, EU:C:2008:79, 52. és 55. pont; 2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 134. pont).
- 27 A nemzeti bíróságra háruló ezen kötelezettség abból fakad, hogy valamely támogatás EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértésével való végrehajtása olyan jogosulatlan előnyhöz juttatja e támogatás kedvezményezettjét, amely egyrészt a belső piaccal összeegyeztethető támogatás szóban forgó összege után járó kamatok meg nem fizetéséből áll, amennyiben ezt az összeget a Bizottság végleges határozata

meghozataláig a piacon kellett volna kölcsön formájában felvenni, másrészt pedig ez azzal jár, hogy az érintett támogatás jogellenességének időszaka alatt e kedvezményezett versenyhelyezete javul a többi versenytárhoz képest (2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet, C-199/06, EU:C:2008:79, 51 pont; 2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 132. pont). E támogatás jogellenessége ugyanis azzal a következménnyel jár, hogy egyrészt a belső piaccal összeegyeztethetetlen támogatás – végül be nem következő – végrehajtása kockázatának teszi ki e szereplőket, másrészt pedig hogy versenyjogi szempontból az e támogatás által előidézett hatásokkal a szükségesnél előbb kell szembesülniük (2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet, C-199/06, EU:C:2008:79, 50 pont).

- 28 Amint arra a főtanácsnok az indítványának a 23–25., 35. és 49. pontjában lényegében rámutatott, olyan helyzetben, amelyben a Bizottság az EUMSZ 107. cikk alapján a jogellenes támogatásnak a belső piaccal való összeegyeztethetőségét megállapító végleges határozatot hozott, ideértve azt is, ha a Bizottság a végleges határozatában az érintett támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségét az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alapján állapítja meg, az említett kötelezettséget, amelyet a Bíróság a 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítéletében (C-199/06, EU:C:2008:79) állapított meg, valamennyi, az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértésével végrehajtott támogatásra alkalmazni kell.
- 29 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése szerint egyrészt az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vagy a jövedelemtermelő monopólium jellegű vállalkozások olyan mértékben tartoznak a Szerződések szabályai, különösen a versenyszabályok hatálya alá, amennyiben ezek alkalmazása sem jogilag, sem ténylegesen nem akadályozza a rájuk bízott sajátos feladatok végrehajtását, másrészt ez nem befolyásolhatja a kereskedelem fejlődését olyan mértékben, amely ellentétes az Unió érdekeivel.
- 30 E rendelkezést, amely arra irányul, hogy összeegyeztesse a tagállamok azon érdekeit, hogy egyes vállalkozásokat gazdaság- vagy szociálpolitikai eszközként vegyenek igénybe, az Unió azon érdekeivel, amelyek a versenyszabályok tiszteletben tartására és a belső piac egységének megóvására irányulnak (2010. április 20-i Federutility és társai ítélet, C-265/08, EU:C:2010:205, 28. pont; 2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet, C-660/15 P, EU:C:2017:178, 31. pont), az általános érdekű szolgáltatásokról szóló (26.) jegyzőkönyvben (HL 2016. C 202., 307. o.), valamint az alapügyben szóban forgó területre figyelemmel a tagállamokban történő közcélú műsorszolgáltatás rendszeréről szóló (29.) jegyzőkönyvben (HL 2016. C 202., 311. o.) tett pontosításokra tekintettel kell értelmezni (2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet, C-660/15 P, EU:C:2017:178, 36. pont).
- 31 E tekintetben egyrészt az általános érdekű szolgáltatásokról szóló (26.) jegyzőkönyv 1. cikke kimondja, hogy a tagállamok „széles mérlegelési jogkörrel” rendelkeznek a tekintetben, hogy hogyan gondoskodnak a felhasználók igényeihez legközelebb álló módon az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásáról, más által való ellátásáról, illetve megszervezéséről (2018. november 7-i Magyarország kontra Bizottság ítélet, C-171/17, EU:C:2018:881, 48. pont).
- 32 Másrészt a tagállamokban történő közcélú műsorszolgáltatás rendszeréről szóló (29.) jegyzőkönyv értelmében „[a] Szerződések rendelkezései nem érintik a tagállamok azon hatáskörét, hogy közszolgálati műsorszolgáltatást finanszírozzanak, amennyiben az ilyen finanszírozást a műsorszolgáltató szervezeteknek az egyes tagállamok által rájuk ruházott, meghatározott és megszervezett közszolgálati feladat ellátásához nyújtják, és amennyiben az ilyen finanszírozás az Unión belüli kereskedelmi és versenyfeltételeket nem befolyásolja a közös érdekekkel ellentétes mértékben, ugyanakkor e tekintetben a közszolgálati feladat megvalósulását is figyelembe kell venni”.
- 33 Így a tagállamok – az uniós jog tiszteletben tartása mellett – jogosultak arra, hogy különösen a nemzeti politikájukra jellemző sajátos célokra figyelemmel meghatározzák az általános gazdasági érdekű szolgáltatások, többek között a közszolgálati műsorszolgáltatás terjedelmét és megszervezését. E

tekintetben a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek, amely mérlegelési jogkört a Bizottság csak nyilvánvaló hiba esetén kérdőjelezheti meg (lásd ebben az értelemben: 2018. november 7-i Magyarország kontra Bizottság ítélet, C-171/17, EU:C:2018:881, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 34 Ugyanakkor a tagállamokat az általános gazdasági érdekű szolgáltatások meghatározása tekintetében megillető jogkört minden esetben az uniós jog tiszteletben tartásával kell gyakorolni (2017. december 20-i Comunidad Autónoma del País Vasco és társai kontra Bizottság ítélet, C-66/16 P-C-69/16 P, EU:C:2017:999, 71. pont; 2020. szeptember 3-i Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland és társai kontra Bizottság ítélet, C-817/18 P, EU:C:2020:637, 95. pont).
- 35 Márpedig annak megállapítása, hogy valamely intézkedést támogatásnak kell-e minősíteni, megelőzi annak – esetleges – vizsgálatát, hogy az EUMSZ 107. cikk (2) bekezdése értelmében összeegyeztethetetlen támogatás mindazonáltal szükséges-e az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alapján a szóban forgó intézkedés kedvezményezettjére bízott feladat ellátásához (lásd ebben az értelemben: 2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet, C-660/15 P, EU:C:2017:178, 34. pont). Következésképpen valamely intézkedés e rendelkezésre tekintettel való esetleges vizsgálatát megelőzően lehetővé kell tenni a Bizottság számára annak ellenőrzését, hogy ezen intézkedés állami támogatásnak minősül-e, ami az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének harmadik mondatával összhangban megköveteli, hogy a tervezett intézkedést előzetesen bejelentsék ezen uniós intézménynek.
- 36 Másfelől ezen, a tagállamokat a Szerződések értelmében terhelő és az állami támogatások területén bevezetett ellenőrzési rendszer egyik alapvető elemét képező bejelentési kötelezettség által jelentett főszabály alóli valamennyi kivételt kifejezetten elő kell írni (lásd ebben az értelemben: 2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 59. és 60. pont).
- 37 E tekintetben az EUMSZ 109. cikk értelmében az Európai Unió Tanácsa megfelelő rendeleteket alkothat az EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikk alkalmazására, és meghatározhatja különösen az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének alkalmazási feltételeit, valamint az ez utóbbi rendelkezés szerinti eljárás alól mentesülő támogatások fajtáit. Ezzel összefüggésben az EUMSZ 108. cikk (4) bekezdése szerint a Bizottság rendeleteket fogadhat el az állami támogatások azon csoportjaira vonatkozóan, amelyeket a Tanács az EUMSZ 109. cikknek megfelelően az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében említett eljárás alól mentesíthetőnek ítélt (2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 Így az EK-Szerződés 94. cikke (később EK 89. cikk, jelenleg EUMSZ 109. cikk) alapján fogadták el az [EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikknek] a horizontális állami támogatások bizonyos fajtáira történő alkalmazásáról szóló, 1998. május 7-i 994/98/EK tanácsi rendeletet (HL 1998. L 142., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 312. o.), amelynek alapján utóbb elfogadták [az EUMSZ 107.] és [EUMSZ 108. cikk] alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló, 2008. augusztus 6-i 800/2008/EK bizottsági rendeletet (általános csoportmentességi rendelet) (HL 2008. L 214., 3. o.), majd pedig az [EUMSZ] 107. és [EUMSZ] 108. [cikk] alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendeletet (HL 2014. L 187., 1. o.; helyesbítés: HL 2016. L 149., 8. o.) (lásd ebben az értelemben: 2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 39 Márpedig, amint arra a 800/2008 és 651/2014 rendelet (7) preambulumbekzdése emlékeztet, az e rendeletek hatálya alá nem tartozó, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásokra fenn kell tartani az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség alkalmazását (lásd ebben az értelemben: 2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 40 Ezen túlmenően magának az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének a szövegéből kitűnik, hogy a Szerződés szabályaitól e rendelkezés alapján csakis akkor lehet eltérni, ha ez az általános gazdasági érdekű szolgáltatás működtetésével megbízott vállalkozás sajátos feladatának teljesítéséhez szükséges (2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet, C-660/15 P, EU:C:2017:178, 29. pont; 2020. szeptember 3-i Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland és társai kontra Bizottság ítélet, C-817/18 P, EU:C:2020:637, 97. pont), amit az állami támogatások területén a Bizottságnak – adott esetben – azt megelőzően kell ellenőriznie, hogy ezen állami támogatást végrehajtották. Márpedig, amint az a jelen ítélet 35. pontjában megállapításra került, ezen ellenőrzésre csak azt követően kerülhet sor, hogy a tervezett intézkedést az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének harmadik mondatával összhangban ezen uniós intézménynek bejelentették annak érdekében, hogy lehetővé tegyék számára annak vizsgálatát, hogy ezen intézkedés állami támogatásnak minősül-e. Ennélfogva valamely általános gazdasági érdekű szolgáltatás működtetésével megbízott vállalkozás feladatának teljesítése önmagában nem igazolhatja az e rendelkezésben előírt bejelentési kötelezettségtől való eltérést.
- 41 Következésképpen azok az állami támogatások, amelyek nem képeznek kifejezett kivételt az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének harmadik mondatában előírt előzetes bejelentési kötelezettség által jelentett főszabály alól, továbbra is e kötelezettség alá tartoznak, ideértve azokat az eseteket is, amikor e támogatásokat általános gazdasági érdekű szolgáltatás működtetésével megbízott vállalkozások részére nyújtják. Ennélfogva a tagállamok nem hajthatják végre az ilyen intézkedést mindaddig, amíg a Bizottság arra vonatkozóan végleges határozatot nem hoz.
- 42 Végül emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, figyelembe véve a Bizottság által az állami támogatások felett az EUMSZ 108. cikk alapján gyakorolt ellenőrzés imperatív jellegét, egyrészt a támogatás kedvezményezett vállalkozásai főszabály szerint csak akkor bízhatnak jogosan a támogatás szabályszerűségében, ha azt az e cikkben előírt eljárás betartásával nyújtották, másrészt pedig egy gondos gazdasági szereplőnek rendszerint meg kell tudnia bizonyosodni arról, hogy ezt az eljárást betartották-e. Különösen, ha a támogatást a Bizottsághoz való előzetes bejelentés nélkül hajtották végre, és így az az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése értelmében jogellenes, a támogatás kedvezményezettjének ebben az időpontban nem állhat fenn jogos bizalma arra vonatkozóan, hogy a támogatást szabályszerűen nyújtották (2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 98. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), ebből következően pedig az azon kamatok meg nem fizetéséből eredő előny szabályszerűségére vonatkozóan sem, amelyet azon időszak tekintetében kell fizetni, amely alatt a támogatást jogellenesen nyújtották.
- 43 Ebből következően az e rendelkezésben előírt bejelentési kötelezettség hatékony érvényesülésének, valamint az állami támogatás Bizottság általi megfelelő és teljes körű vizsgálatának biztosítása érdekében a nemzeti bíróságok kötelesek az ezen kötelezettség megsértéséből fakadó valamennyi következmény megállapítására, és az azok orvoslására alkalmas intézkedések meghozatalára, ami – amint az a jelen ítélet 26. pontjában megállapításra került – még akkor is magában foglalja a támogatás kedvezményezettjével szemben azon időszak tekintetében fennálló kamatfizetési kötelezettséget, amelynek során e támogatást jogellenesen nyújtották, ha e kedvezményezett az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése értelmében vett általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával megbízott vállalkozás.
- 44 A fenti megfontolásokra tekintettel az első előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságokat terhelő azon kötelezettséget, hogy az e rendelkezés megsértésével végrehajtott állami támogatás kedvezményezettjét kamatfizetésre kötelezzék azon időszak tekintetében, amelynek során e támogatást jogellenesen nyújtották, akkor is alkalmazni kell, ha a Bizottság a végleges határozatában az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alapján az említett támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségét állapítja meg.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második és harmadik kérdésről

- 45 Második és harmadik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését, hogy a nemzeti bíróságokat terhelő azon kötelezettséget, hogy az e rendelkezés megsértésével végrehajtott állami támogatás kedvezményezettjét kamatfizetésre kötelezzék azon időszak után, amelynek során e támogatást jogellenesen nyújtották, azon támogatásokra is alkalmazni kell, amelyeket e kedvezményezett a kapcsolt vállalkozásaira ruházott át, és azokra is, amelyeket egy állam által ellenőrzött vállalkozás folyósított a részére.
- 46 Közelebbről, e bíróság arra kíván választ kapni, hogy mivel azon támogatási intézkedések, amelyeknek a TV2 a kedvezményezettje volt, magukban foglalták egyrészt az előfizetési díjakból származó azon forrásokat, amelyeket 1997-től 2002-ig a TV2 részére folyósítottak, és amelyeket azt követően ez utóbbi regionális állomásai részére utaltak tovább, másrészt pedig azon reklámbevételeket, amelyeket 1995-ben és 1996-ban a TV2 Alap közvetítésével a TV2 Reklame A/S fizetett ki a TV2 részére, ezen források és bevételek összegét bele kell-e számítani azon támogatások teljes összegébe, amely után az említett kamatok ki kell számítani.
- 47 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy egyrészt a 2017. november 9-i TV2/Danmark kontra Bizottság ítéletében (C-649/15 P, EU:C:2017:835) a Bíróság elutasította a TV2 által a Törvényszék 2015. szeptember 24-i TV2/Danmark kontra Bizottság ítéletével (T-674/11, EU:T:2015:684) szemben benyújtott fellebbezést, és így megerősítette a Törvényszék által gyakorolt felülvizsgálat szabályszerűségét, amennyiben a Törvényszék ez utóbbi ítélet 165–174. pontjában kimondta, hogy az említett források a TV2-nek nyújtott állami támogatásoknak minősülnek.
- 48 Másrészt a Bíróság a 2017. november 9-i Bizottság kontra TV2/Danmark ítélettel (C-656/15 P, EU:C:2017:836) és a 2017. november 9-i Viasat Broadcasting UK kontra TV2/Danmark ítélettel (C-657/15 P, EU:C:2017:837) hatályon kívül helyezte a Törvényszék 2015. szeptember 24-i TV2/Danmark kontra Bizottság ítéletét annyiban, amennyiben az megsemmisítette a 2011/839 határozatot abban a részében, amelyben a Bizottság megállapította, hogy az 1995–1996-os évek reklámbevételei, amelyeket a TV2 Alap közvetítésével a TV2-nek fizettek ki, állami támogatásnak minősültek, a TV2 által az e határozattal szemben benyújtott megsemmisítés iránti kereset elutasításával pedig érdemben eldöntötte az ügyet.
- 49 Ebből következően az uniós bíróságok megerősítették az említett határozat érvényességét, és érdemben kimondták, hogy a jelen ítélet 46. pontjában hivatkozott források és bevételek az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásoknak minősülnek.
- 50 E körülmények között, figyelemmel az első előterjesztett kérdésre adott válasza, és amint arra a főtanácsnok az indítványának az 53. pontjában rámutatott, e források és bevételek összegei után, amelyekben a TV2 részesült, és amelyek az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértésével végrehajtott támogatások részét képezik, szintén kamatot kell fizetni azon időszak tekintetében, amelynek során e támogatásokat jogellenesen nyújtották.
- 51 A fenti megfontolásokra tekintettel a második és harmadik előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságokat terhelő azon kötelezettséget, hogy az e rendelkezés megsértésével végrehajtott állami támogatás kedvezményezettjét kamatfizetésre kötelezzék azon időszak tekintetében, amelynek során e támogatást jogellenesen nyújtották, azon támogatásokra is alkalmazni kell, amelyeket e kedvezményezett a kapcsolt vállalkozásaira ruházott át, és azokra is, amelyeket egy állam által ellenőrzött vállalkozás folyósított a részére.

A költségekről

52 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságokat terhelő azon kötelezettség, hogy az e rendelkezés megsértésével végrehajtott állami támogatás kedvezményezettjét azon időszak tekintetében, amelynek során e támogatást jogellenesen nyújtották, kamatfizetésére kötelezzék, akkor is alkalmazandó, ha az Európai Bizottság a végleges határozatában az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alapján az említett támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségét állapítja meg.
- 2) Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságokat terhelő azon kötelezettséget, hogy az e rendelkezés megsértésével végrehajtott állami támogatás kedvezményezettjét kamatfizetésre kötelezzék azon időszak tekintetében, amelynek során e támogatást jogellenesen nyújtották, azon támogatásokra is alkalmazni kell, amelyeket e kedvezményezett a kapcsolt vállalkozásaira ruházott át, és azokra is, amelyeket egy állam által ellenőrzött vállalkozás folyósított a részére.

Aláírások